

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y KHOA PHẠM NGỌC THẠCH
PHÒNG KHÁM ĐA KHOA

Mã số:
PKĐK *QT.18*
Phiên bản: 1.0
Ngày ban hành: *15/09/2019*
Ngày hiệu lực: / /2019

QUY TRÌNH RỬA TAY TIỂU PHẪU

	Người biên soạn	Người xem xét	Người phê duyệt
Ngày	<i>15/10/2019</i>	<i>29/10/19</i>	
Ký tên	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
Họ tên	Đặng Lê Tú Trang	PGS.TS.BS Trần Thị Mộng Hiệp	PGS.TS.BS Nguyễn Thanh Hiệp

THEO DÕI XEM XÉT/SỬA ĐỔI TÀI LIỆU

NƠI NHẬN (Ghi rõ nơi nhận rồi đánh dấu X vào ô bên cạnh)

☒	Phòng TCHC phòng khám	☒	Lưu P.TCHC
☒	Phòng Kế hoạch nghiệp vụ	☐	
☒	Phòng Điều dưỡng	☐	
☒	Các phòng khám lâm sàng	☐	
☒	Các phòng khám cận lâm sàng	☐	

TÌNH TRẠNG SỬA ĐỔI / BỔ SUNG

Trang	Phiên bản	Hạng mục sửa đổi	Tóm tắt nội dung hạng mục sửa đổi

1. MỤC ĐÍCH

Giảm phổ vi sinh vật vãng lai và định cư có trên da bàn tay tới khuỷu tay nhằm ngăn ngừa nguy cơ lan truyền các tác nhân nhiễm khuẩn từ tay NVYT tới cuộc mổ trong quá trình tiểu phẫu.

2. GIẢI THÍCH TỪ NGỮ VÀ CHỮ VIẾT TẮT:

- Vệ sinh tay ngoại khoa: Là rửa tay khử khuẩn hoặc chà tay khử khuẩn được kíp phẫu thuật thực hiện trước mọi phẫu thuật nhằm loại bỏ phổ vi khuẩn vãng lai và định cư trên tay (từ bàn tay tới khuỷu tay).

- Thành viên kíp tiểu phẫu: Là những nhân viên y tế có mặt trong phòng tiểu phẫu trong thời gian diễn ra cuộc tiểu phẫu gồm nhân viên trực tiếp và gián tiếp tham gia tiểu phẫu. Nhân viên y tế trực tiếp tham gia tiểu phẫu là những nhân viên có tiếp xúc trực tiếp với vi trường tiểu phẫu vô khuẩn hoặc trang thiết bị, dụng cụ vô khuẩn. Số lượng thành viên kíp tiểu phẫu cho 1 cuộc tiểu phẫu là tổng số lượt nhân viên y tế vào buồng tiểu phẫu trong thời gian diễn ra cuộc tiểu phẫu.

- NVYT: Nhân viên y tế

- PTV: Phẫu thuật viên

- TP: Tiểu phẫu

- PM: Phụ mổ

- RT: Rửa tay

- DCV: Dụng cụ viên

- RTTP: Rửa tay tiểu phẫu

3. ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI ÁP DỤNG

- Mọi NVYT trực tiếp tham gia TP (Phẫu thuật viên, phụ mổ, dụng cụ viên, bác sỹ tham gia TP, v.v).

- Phạm vi: Quy trình này áp dụng tại phòng tiểu phẫu, phòng thủ thuật chuyên khoa Mắt, Tai Mũi Họng, Răng Hàm Mặt, Nội Soi, Sản Phụ Khoa

4. NỘI DUNG THỰC HIỆN:

4.1. Phương tiện:

a) *Phương tiện phòng hộ cá nhân:* Quần áo phòng tiểu phẫu (Quần áo sạch dành riêng cho khu tiểu phẫu), mũ vải hoặc mũ giấy, khẩu trang ngoại khoa sử dụng một lần, ủng giấy hoặc dép dành riêng cho khu tiểu phẫu được làm sạch và khử khuẩn hàng ngày.

b) *Phương tiện rửa tay tiểu phẫu :*

- Phương tiện cho phương pháp rửa tay bằng dung dịch khử khuẩn:

+ Bồn rửa tay ngoại khoa chuyên dụng bằng inox hoặc các vật liệu dễ vệ sinh, chống trầy xước. Vòi cấp nước tự động hoặc cần gạt; trong bồn không có vết bẩn nhìn/sờ thấy được, quanh bồn không để phương tiện, đồ vật khác.

+ Dung dịch xà phòng khử khuẩn chứa chlorhexidine, đựng trong bình kín, có bơm định lượng được cấp tự động hoặc bằng cần gạt tay hoạt động tốt.

+ Nước rửa tay: Nước máy đạt tiêu chuẩn nước sinh hoạt (QCVN 02) hoặc nước RO (nước đã qua hệ thống thẩm thấu ngược) được lọc qua màng siêu lọc hoặc được khử khuẩn bằng tia cực tím.

+ Bàn chải mềm vô khuẩn (trong hộp hấp).

+ Khăn tiệt khuẩn (trong hộp hấp)/khăn giấy sạch sử dụng một lần.

4.3. Chuẩn bị

Mặc quần áo phòng tiểu phẫu, tháo bỏ trang sức trên tay, đội mũ trùm kín tóc, mang khẩu trang che kín mũi miệng, mang ủng giấy hoặc đi dép dành riêng cho phòng tiểu phẫu.

4.4. Quy định/Nguyên tắc chung:

+ Không để móng tay dài, tháo bỏ đồ trang sức trên tay, mang trang phục quy định riêng cho phòng tiểu phẫu (quần áo, mũ, khẩu trang, dép/bốt) trước khi VST ngoại khoa.

+ Chà toàn bộ tay theo trình tự từ bàn tay lên tới cổ tay, cẳng tay và khuỷu tay. Trong thời gian chà tay, luôn giữ bàn tay theo hướng lên trên để nước chảy từ bàn tay xuống khuỷu tay.

+ Thời gian chà tay với hóa chất khử khuẩn chứa chlorhexidine 4% hoặc dung dịch cồn VST tối thiểu 3 phút.

+ Không sử dụng bàn chải để chà lên da bàn tay tới khuỷu tay. Nếu thấy kẽ móng tay nhìn rõ vết bẩn thì có thể sử dụng bàn chải đã hấp tiệt khuẩn để đánh kẽ móng tay và chỉ đánh kẽ móng tay với ca tiểu phẫu đầu tiên trong ngày.

+ Lau khô toàn bộ bàn tay, cẳng tay tới khuỷu tay bằng khăn vô khuẩn.

+ Không khử khuẩn tay bằng cách ngâm tay vào chậu dung dịch cồn khử khuẩn. Nếu cần khử khuẩn lại tay thì sử dụng dung dịch VST có chứa cồn đựng trong bình cấp có bơm định lượng tự động hoặc cần gạt tay để chà tay.

+ Chỉ cần thực hiện VST ngoại khoa cho ca tiểu phẫu đầu tiên. Với những ca tiểu phẫu kế tiếp thực hiện tại cùng phòng tiểu phẫu thì chỉ cần thay găng và chà tay bằng dung dịch VST có chứa cồn trừ khi tay dơ bột talc, máu/dịch cơ thể hoặc các chất ô nhiễm khác nhìn thấy được.

+ Khi trong phòng tiểu phẫu, NVYT không tiếp xúc trực tiếp NB (gây mê phụ, chạy ngoài...) không được mang găng tay (trừ khi có thực hành phải tiếp xúc với máu, dịch cơ thể). Khi thực hiện xong thao tác phải tháo găng tay ngay và VST bằng dung dịch VST chứa cồn. Không sử dụng một đôi găng để làm nhiều nhiệm vụ khác nhau trong phòng tiểu phẫu.

4.5. Quy trình rửa tay tiểu phẫu bằng dung dịch xà phòng khử khuẩn :

Bước 1: Tháo tất cả trang sức (nhẫn, đồng hồ, vòng đeo tay...) trên tay, cổ tay.

Bước 2: Đánh kẽ móng tay: Làm ướt tay tới khuỷu tay, lấy 3-5ml dung dịch khử khuẩn vào lòng bàn tay. Cọ sạch kẽ móng tay bằng bàn chải trong 30 giây.

Bước 3: Rửa tay lần 01 (trong 1 phút 30 giây): Làm ướt tay tới khuỷu tay, lấy 3-5ml dung dịch khử khuẩn vào lòng bàn tay. Chà bàn tay như quy trình rửa tay thường quy (chà lòng bàn tay, mu bàn tay, kẽ ngón, mu ngón, ngón cái), sau đó chà tay tới cổ tay, cẳng tay và khuỷu tay. Tráng tay dưới vòi nước theo trình tự từ đầu ngón tay tới khuỷu tay, loại bỏ hoàn toàn dung dịch khử khuẩn trên tay.

Bước 4: Rửa tay lần 2: Tương tự rửa tay lần 1

Bước 5: Làm khô toàn bộ bàn tay, cổ tay, cẳng tay tới khuỷu tay bằng khăn vô khuẩn dùng 01 lần.

Bước 6: Mặc áo phẫu thuật, mang găng.

Ghi chú:

- Thời gian tay tiếp xúc với hóa chất được tính bằng tổng thời gian chà tay của 2 lần rửa tay. Không tính thời gian di chuyển tới bồn rửa tay, thời gian tráng lại tay bằng nước sạch và lau khô tay.

- Trong quá trình rửa tay, bàn tay luôn hướng lên trên

- Trường hợp không kiểm soát được chất lượng vô khuẩn của nước và khăn lau tay thì sau khi lau khô tay cần chà tay (từ cổ tay tới khuỷu tay và sau cùng là bàn tay) bằng dung dịch VST chứa cồn trong thời gian tối thiểu 1 phút.

5. TRÁCH NHIỆM GIÁM SÁT VÀ THỰC HIỆN

- Nhân viên tham gia kíp tiểu phẫu có trách nhiệm thực hiện vệ sinh tay ngoại khoa theo quy trình này;

- Giám sát phương tiện vệ sinh tay, sự tuân thủ vệ sinh tay tiểu phẫu của nhân viên y tế tham gia kíp tiểu phẫu và tổng thời gian vệ sinh tay

- Người giám sát: Phẫu thuật viên chính, Trưởng đơn vị, điều dưỡng trưởng, nhân viên giám sát KSNK.

6. HỒ SƠ VÀ PHỤC LỤC ĐÍNH KÈM

Phụ lục	Tên hồ sơ	Mã số	Nơi lưu	Thời gian lưu
1	Quy trình rửa tay phẫu thuật rút gọn			
2	Bảng kiểm phương tiện rửa tay phẫu thuật			
3	Bảng kiểm giám sát tuân thủ thực hành rửa tay phẫu thuật			

7. TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Luật Khám bệnh, chữa bệnh ngày 23 tháng 11 năm 2009.
- Thông tư 16/2018/TT-BYT ngày 20 tháng 7 năm 2018 của Bộ Y tế ban hành quy định về kiểm soát nhiễm khuẩn trong các cơ sở khám bệnh, chữa bệnh.
- Quyết định số 3916/QĐ-BYT ngày 28 tháng 8 năm 2017 của Bộ Y tế về việc phê duyệt các hướng dẫn kiểm soát nhiễm khuẩn trong các cơ sở khám bệnh, chữa bệnh.
- Quyết định số: 3671/QĐ-BYT ngày 27 tháng 9 năm 2012 của Bộ Y tế ban hành Hướng dẫn kiểm soát nhiễm khuẩn tại cơ sở khám bệnh, chữa bệnh.

QUY TRÌNH RỬA TAY TIÊU PHẪU

THÁO TẮT CẢ TRANG SỨC TRÊN TAY, CỔ TAY

ĐÁNH KẼ MÓNG TAY

Làm ướt tay tới khuỷu tay, lấy 3-5ml dung dịch khử khuẩn vào lòng bàn tay. Cọ sạch kẽ móng tay bằng bàn chải trong (thời gian 30 giây).

RỬA TAY LẦN 1

Rửa tay thường quy và chà cổ tay, cẳng tay đến quá khuỷu tay 5cm (thời gian 1 phút 30 giây)

RỬA TAY LẦN 2 (Tương tự như rửa tay lần 1)

Làm khô toàn bộ bàn tay, cổ tay, cẳng tay tới khuỷu tay bằng khăn vô khuẩn dùng 1 lần

Mặc áo phẫu thuật, mang găng

BẢNG KIỂM
GIÁM SÁT PHƯƠNG TIỆN RỬA TAY TIỂU PHẪU

- Khoa giám sát: .....
- Ngày giám sát: ...../...../201... ; Người giám sát: .....

TT	Nội dung	Đúng	Sai	Không	Ghi chú
1	Vệ sinh bồn rửa tay sạch ⁽¹⁾				
2	Nước rửa tay vô khuẩn ⁽²⁾				
3	Dung dịch rửa tay khử khuẩn ⁽³⁾				
4	Bình đựng dung dịch rửa tay sạch ⁽⁴⁾				
5	Bàn chải đánh tay PT ⁽⁵⁾				
6	Khăn lau tay vô khuẩn ⁽⁶⁾				
7	Bàn chải bảo quản đúng quy định ⁽⁷⁾				
8	Vòi rửa tay hoạt động tốt ⁽⁸⁾				

(1) Sai: Trong bồn có vết cáu bẩn, quanh bồn để phương tiện, đồ vật khác

(2) Sai: Sử dụng nước trực tiếp từ nước hệ thống chung bệnh viện, Nước không lọc qua màng siêu lọc và không được khử khuẩn bằng tia cực tím.

(3) Sai: Dung dịch rửa tay khử khuẩn không chứa Chlorhexidine 4%, dung dịch hết hạn sử dụng, bình chứa không đậy nắp.

(4) Sai: Bình cấp dung dịch rửa tay có cáu bẩn, hoạt động tốt.

(5) Đúng: Bàn chải được hấp tiệt khuẩn sau mỗi lần sử dụng và đóng gói riêng.

(6) Đúng: Khăn lau tay trong gói vô khuẩn và sử dụng một lần.

(7) Đúng: Bàn chải bảo quản trong khu vực vô khuẩn được khoa quy định, không ẩm ướt và còn nguyên vẹn.

(8) Đúng: Vòi rửa tay không hư hỏng.

Đại diện phòng

Nhân viên giám sát

GIÁM SÁT TUÂN THỦ THỰC HÀNH QUY TRÌNH RỬA TAY TIỂU PHẪU

Ngày giám sát: ...../...../201..; Người giám sát: .....

Khoa điều trị: ..... Phòng tiểu phẫu: .....

Trên bệnh nhân: ..... Tuổi: ..... Giới: Nam, Nữ

Chẩn đoán: .....

Số TT	Các bước tiến hành	PTV		PM		DCV		Ghi chú
		Có	Không	Có	Không	Có	Không	
	Bước 1: Không mang đồ trang sức							
	Bước 2: Đánh kẽ móng tay: Làm ướt tay tới khuỷu tay, lấy 3-5ml dung dịch khử khuẩn vào lòng bàn tay. Cọ sạch kẽ móng tay bằng bàn chải trong 30 giây.							
	Bước 3: Rửa tay lần 01 (trong 1 phút 30 giây)							
	Bước 3.1: Làm ướt tay tới khuỷu tay, lấy 3-5ml dung dịch khử khuẩn vào lòng bàn tay. Chà 2 lòng bàn tay vào nhau							
	Bước 3.2: Chà lòng bàn tay này lên mu bàn tay kia và ngược lại							
	Bước 3.3: Chà hai lòng bàn tay vào nhau, miết mạnh các ngón tay vào các kẽ ngón.							
	Bước 3.4: Chà mu các ngón tay này lên lòng bàn tay kia và ngược lại (mu tay để khum khớp với lòng bàn tay).							
	Bước 3.5: Chà ngón cái của bàn tay này vào lòng bàn tay kia và ngược lại (lòng bàn tay ôm lấy ngón cái)							
	Bước 3.6: Chà các đầu ngón tay này vào lòng bàn tay kia và ngược lại							
	Bước 3.7: Chà cổ tay tới cẳng tay, khuỷu tay. Tráng tay dưới vòi nước theo trình tự từ đầu ngón tay tới khuỷu tay							
	Bước 3.8: Tráng tay dưới vòi nước theo trình tự từ đầu ngón tay tới khuỷu tay,							

Số TT	Các bước tiến hành	PTV		PM		DCV		Ghi chú
		Có	Không	Có	Không	Có	Không	
	Loại bỏ hoàn toàn dung dịch khử khuẩn trên tay							
	Bước 4: Rửa tay lần 2: Thực hiện từ Bước 3.1 đến Bước 3.8							
	Bước 5: Làm khô toàn bộ bàn tay, cổ tay, cẳng tay tới khuỷu tay bằng khăn vô khuẩn dùng 01 lần							
	Bước 6: Mặc áo phẫu thuật, mang găng							

Nhân viên giám sát